

ישראל ולגיטימציה: מגמה נמשכת של נזק מצטבר

ד"ר מיכל חטואל רדושיצקי, 2024 | שנה ל-7 באוקטובר

מדינה עם לגיטימציה היא מדינה "מקובלת בחברה", שיש הסכמה לגביה, תחושה שהיא צודקת בדרכה וראויה להיות חלק ממשפחת העמים. ניתן לחשוב על לגיטימציה כמשאב שמהווה חלק מעוצמתה הרכה של מדינה בזירה הבינלאומית. משמעותה של עוצמה רכה הינה יכולת להניע שחקנים באמצעות כוח שכנוע. במילים אחרות, מדינה עם עודף במשאב הלגיטימציה תיתפס כמודל לדברים חיוביים ומוצלחים, ותהיה בעלת כוח שכנוע שישמש אותה לקדם מהלכים ולגבש קואליציות שיסייעו לה בקידום האינטרסים שלה. זאת, בניגוד להנעה באמצעות עוצמה קונבנציונאלית - כלומר כוח קינטי או סנקציות כלכליות - אשר עושים שימוש במנופי לחץ להניע שחקנים אחרים, ואשר גובים מחיר מכל הצדדים המעורבים.

לפני 7 באוקטובר: הנחת תשתית גלובלית לקמפיין נגד ישראל בזירה הבינלאומית

לישראל שלושה מאפיינים שמקשים על נקודת הפתיחה שלה להפעיל עוצמה רכה ולהנות מלגיטימציה בעולם המערבי, שאליו היא שואפת להשתייך. ראשית, מיקום גאוגרפי: ישראל מצויה בשכונה עוינת לה. התפיסה הישראלית שהטיב לתאר שר החוץ דאז, אהוד ברק (1996), שלפיה ישראל היא "יולה בג'ונגל" ממחישה שישראל רואה עצמה כבעלת ערכים וסטנדרטים נבדלים ממדינות האזור. שנית, רוב מדינות האזור רואות בישראל נטע זה. הן אינן ששות לשלב אותה לתוכן, להכיר בה ולקיים איתה קשרי דיפלומטיה או מסחר. הסיבה השלישית המקשה על נקודת הפתיחה של ישראל ביחס למשאב הלגיטימציה שלה, היא שהסכסוך הישראלי-פלסטיני המייצר מתח תמידי בין התנהלותה של ישראל בפועל, לבין ערכים שמצופה מישראל לאמץ ולהתנהג לאורם בהמשך לתפיסתה כ"יולה בג'ונגל".

במילים אחרות, המועדון היוקרתי של מדינות מערביות, אשר אליו ישראל מבקשת להשתייך, למרות הריחוק הגיאוגרפי, מצריך ממנה להוכיח כל העת שהיא ראויה להשתלב בו. יכולתה של ישראל להוכיח זאת נשחקת ונפגעת עקב הסכסוך הישראלי-פלסטיני שמזמן לה אתגרים ביטחוניים ונורמטיביים רציפים, ומעמיד את התנהגותה למבחן כל העת. העובדה שגם באזור הטבעי שבו ישראל שוכנת, היא אינה מקובלת ורצויה, הופך אותה לפגיעה יותר למתקפות רכות המבקשות לשחוק את הלגיטימציה שלה. התלכדות משתנים זו, הופכת את ישראל ליעד אטרקטיבי לניסיונות חוזרים ונשנים, בעצימות משתנה ומצד גורמים מדינתיים ולא מדינתיים כאחד, לנשל אותה ממקומה במועדון האקסקלוסיבי של מדינות המערב.

בניסיון להעריך את "קרב הלגיטימציה" של ישראל בעידן שקדם ל-7.10, ובהסתכלות על המאה הנוכחית בלבד, ראוי להתייחס לשתי נקודות ציון: כנס דרבן נגד גזענות,¹ שהתקיים בדרום אפריקה ב-2001, ומיסודה של התנועה העממית להחרים את ישראל (BDS)² ב-2005.

הכנס בדרום אפריקה ביקש לייצר הקבלה בין ישראל לבין דרום אפריקה במישור האפרטהייד: שיטת משטר שמבוססת על אפליה ממסדית ומובנית בחוק בין קבוצות שונות באוכלוסייה. אמנם בישראל כל

1 | שמו המלא של הכנס: World Conference Against Racism, Racial Discrimination, Xenophobia and Related Intolerance, התקיים בתחילת ספטמבר 2001 בחסות האו"ם.

2 | שמה המלא של התנועה: Boycott, Divestment, Sanctions.

אזרחי המדינה שווים בפני החוק, אך פלסטינים אשר מתגוררים בשטחים, ונושאים תעודת זהות של הרשות הפלסטינית, אינם זכאים לזכויות של אזרחי המדינה.³ ניתן לטעון שהתפיסה שלפיה ישראל היא מדינת אפרטהייד, שקיבלה פומביות פורצת דרך בכנס דרבן, הצליחה "לתפוס" בשל העובדה שלישראל אין גבולות מוכרים במזרח, על רקע הסכסוך הישראלי-פלסטיני המתמשך. למרות שבסופו של דבר הניסוח הקורא להחרים את ישראל בשל היותה מדינת אפרטהייד הושמט מסיכום הכנס, נוצר תקדים ברטוריקה הבוטה ובצימוד המילים "ישראל" ו"אפרטהייד".

אבן הדרך הבאה ב-2005, שבה קרמה עור וגידים תנועת ה-BDS, היא למעשה תולדה של התפתחות שהחלה שנה קודם לכן (2004): [חוות דעת מיעצת של בית הדין הבינלאומי לצדק](#) של האו"ם (International Court of Justice, ICJ). מסמך זה קבע שמכשול הביטחון⁴ שישראל הקימה להגן על אזרחים ישראלים מטרור פלסטיני, אינו חוקי. במלוא שנה לקביעה זו, ובמטרה "לחגוג" אותה ולהחדירה לשיח הבינלאומי, הושקה תנועה עממית, רשתית, חובקת עולם, הקוראת להחרים את ישראל עד שזו תעמוד [בשלושה תנאים](#): 1. "סיום הכיבוש של כל השטחים הערביים ופירוק החומה", 2. "הכרה בזכות של אזרחים ערבים-פלסטינים בישראל לשוויון זכויות מלא" ו-3. "הכרה בזכותם של פליטים ערבים-פלסטינים מישראל לחזור לבתייהם ושטחיהם לפי [החלטת או"ם 194](#)".

לאוזניים ועיניים זרות לסכסוך הישראלי-פלסטיני שלוש המטרות לעיל נראות ראויות ומקדמות את המוטו, הקליט והאוניברסאלי, שהתנועה חרטה על דגלה: "חופש, צדק, שוויון". אלא שהעמקה נוספת מציפה את העובדות הבאות: 1. היעד הראשון אמורפי ולא מתייחס לשטחים מוגדרים, אלא בפועל יכול לכלול את מדינת ישראל כולה. 2. היעד השני מתכתב עם ההאשמה שישראל הינה מדינת אפרטהייד, ורלוונטי אם מתייחסים לפלסטינים שאינם אזרחי ישראל כחלק מהמדינה (כלומר רק אם יש מדינה אחת מהירדן לים).⁵ 3. היעד השלישי פירושו פירוק מדינת ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי לאור העובדה שכיום מוכרים לאונר"א (סוכנות הסעד של הפליטים הפלסטינים) [כ-5.9 מיליון פליטים פלסטינים](#).

במרוצת השנים התנועה העממית המבקשת לפגוע בלגיטימציה של ישראל באמצעות תקיעת טריז בינה לבין מועדון המדינות המערביות, תפסה תאוצה. משנה לשנה התנועה למדה, התרחבה לזירות חדשות, אימצה ביטויים מגוונים, התחברה למאבקים מקומיים במדינות שונות, והעשירה טקטיקות ואסטרטגיות. ככל שחלף הזמן, מאמצי הקמפיין התעוררו לחיים באופן עקבי בשני סוגים של ציוני דרך: 1. תאריכים קבועים בלוח השנה - כמו ["שבוע האפרטהייד הישראלי"](#), שמתקיים כל שנה בין פברואר לאפריל, ו-2. התפתחויות בסכסוך הישראלי-פלסטיני, כמו מבצעים ברצועת עזה וביהודה ושומרון. מכאן, ש-7.10 הצית רשת גלובלית של פעילים עם תשתית ארגונית, מתודולוגיה ברורה ושורה של לקחים (best practices) שטייבו את פועלם מניסיון קודם.

3 | תושבי מזרח ירושלים הפלסטינים, נושאים תעודת זהות ישראלית כחולה אך נחשבים במעמד של תושב קבע, ולא אזרח. הם זכאים לכל השירותים והזכויות שמהם נהנים אזרחי המדינה, [למעט הזכות להצביע לכנסת](#).

4 | ידוע גם כגדר הפרדה או "חומה".

5 | פרשנות נוספת יכולה להתייחס להיעדר שוויון בחוק בין אזרחי ישראל היהודים והערבים, אמירה שאינה נכונה ומייצרת מצג שווא של מדינת אפרטהייד.

ההווה: פגיעה בעצמה הרכה של ישראל על רקע מלחמת חרבות ברזל

הזירה הבולטת ביותר בקמפיין העממי מ-7.10 הינה הקמפוסים האקדמיים.⁶ מחאה זו אימצה שיטה חדשה של התבצרות במאהלים והחלה באוניברסיטת ליגת הקיסוס, קולומביה בניו יורק. היא המשיכה באוניברסיטאות נוספות בארה"ב, ובהדרגתיות התפשטה לקמפוסים ברחבי העולם המערבי. מחאות אלה - שבהן נמנעה גישה של סטודנטים יהודים לאזורים מסוימים בקמפוסים - התאפיינו בקריאות אנטישמיות ולעיתים הכילו גם קריאות נגד ארה"ב והמערב, הנפת דגלי חיזבאללה, חמאס או איראן ואף אלימות פיזית. המחאות נתנו ביטוי מוחשי לתופעה שסטודנטים וארגונים, אשר עוקבים אחר המתרחש בקמפוסים, היטיבו לתאר תקופה ארוכה: סנטימנט אנטי-יהודי ואנטי-ישראלי בקמפוסים אקדמיים מחד, ואוזלת יד מערכתית לטיפול בתופעה מאידך.

ניתן לתהות באיזו מידה המחאות פוגעות בעצמה הרכה של ישראל. התשובה לכך היא שיש פגיעה והיא מתרחשת בשני מישורים. ראשית, יש למחאות אפקט מצנן. סטודנטים וחברי סגל שהתעניינו בשיתוף פעולה מקצועי עם אוניברסיטה ישראלית, יחששו מהשפעות שליליות שעלולות להיות להתנסות כזו על המשך דרכם בעולם האקדמי. די בטעמים פרקטיים, ולא אידיאולוגיים, כדי שהם ימנעו מהתקשרות עם האקדמיה הישראלית. שנית, למחאות יש אפקט ממשי: אחת הדרישות שהסטודנטים הציבו להנהלת המוסדות האקדמיים שביקשו לפרק את מאהלי המחאות הקולניות בקמפוסים, הינה ניתוק קשרי מחקר עם מוסדות אקדמיים ישראלים. במקרים מסוימים דרישה זו התקבלה על ידי הנהלת האוניברסיטאות, ובמקרים אחרים המפגינים זכו להתחייבות הנהלה לבחון את הבקשה.

התרחשות רועשת זו בזירת הקמפוסים, הינה אקט משלים לפעילות נוספת בזירה האקדמית שמטרתה לפגוע בעצמה הרכה של ישראל: חרם אקדמי "אפור". מדובר בפעילות שקטה, קשה לכימות ומעקב, המבקשת לפגוע באקדמיה הישראלית באמצעות הדרה של חוקרים ישראלים מכנסים מקצועיים, שיתופי פעולה מחקריים, כתבי-עת אקדמיים, הכשרות בתר-דוקטורט ומשרות אקדמיות נחשקות. מדי פעם, ישראלים, המתמודדים על יעדים אלה, נדחים עם הסבר גלוי שמתייחס להיעדר נכונות לשלבם על רקע שיוכם לאוניברסיטה ישראלית. במקרים רבים אחרים - הנימוק לא ניתן, ואין אפשרות לקשר את הדחייה לשיוך הישראלי. במקרים אלה, ההבנה שמדובר בדחייה שאינה עניינית נובעת מהיעדר נימוק אקדמי מספק, "הסבר צד" שניתן מאדם מיוזע שלא לציטוט, או קריאת הסיטואציה בהתבסס על שיתופי פעולה מוצלחים קודמים וניסיון מקצועי מצטבר.

זירות נוספות שבהן העוצמה הרכה של ישראל מאתגרת ביתר שאת בהמשך הלחימה ברצועת עזה הן הכלכלית, המדינית והמשפטית. בדומה לזירה האקדמית, גם זירות אלה ספגו מכות חוזרות ונשנות לפני 7.10 וגם בהן פעילים אזרחיים להוטים המבקשים לנדות את ישראל מהזירה הבינלאומית. בשונה מהזירה האקדמית, נוכחותם של שחקנים מדינתיים תופסת מקום משמעותי בזירות אלה.

בזירה המדינית, בהמשך לטרגדיה האנושית המתחוללת ברצועת עזה, בשילוב עם היעדר אופק מדיני - המאמץ לזכות בהכרה במדינה פלסטינית נושא פרי. מתחילת הלחימה, זכתה "מדינת פלסטין" להכרה ממספר מדינות מערביות חשובות. הצלחה מדינית נוספת הינה **מושב קבוע לפלסטין** בעצרת הכללית של האו"ם. למרות שמאמצים אלה אינם מופנים באופן ישיר נגד ישראל, מאחר שישראל מתנגדת להכרה זו -

סימבולית ככל שתהיה - ומגנה את מי שמיישר איתה קו, כל הצלחה פלסטינית בזירה המדינית מפורשת כפגיעה בלגיטימציה, בתדמית ובנרטיב הישראלי. למעשה, ניתן לפרש כל הכרה חד צדדית שמדינת פלסטין זוכה לה, כהבעת חוסר אמון בנכונות או ביכולת של ישראל לפתור את הסכך הישראלי-פלסטיני באופן קונסטרוקטיבי בהיעדר לחץ בינלאומי.

בזירה הכלכלית, מתחילת המלחמה [דירוג האשראי של ישראל ירד](#): בפברואר 2024 על ידי חברת מודיס⁷, באפריל 2024 על ידי חברת S&P, ובאוגוסט 2024 על ידי [סוכנות פיץ](#). התפתחויות אלה, גם אם נובעות משיקולים כלכליים טהורים, שוחקות את העצמה הרכה של ישראל באמצעות פגיעה באטרקטיביות שלה כיעד להשקעות. פגיעות כלכליות נוספות בישראל, בעקבות הלחימה, כוללות משיכת פעילות של חברות תעופה בינלאומיות - חלקן עד 2025. [הוצאת פסי ייצור מישראל](#) ומכירת נכסים שקשורים לישראל [על ידי קרנות פנסיה](#)⁸. בענף הספנות מצביעים על נתון שלפיו כ-40% מבעלי האוניות מסרבים לבוא לישראל.

ברמה המדינית, מתחילת הלחימה נצפו מגבלות על פעילות עסקית בישראל⁹. בנוסף, דווח שראש ממשלת בלגיה, אלכסנדר דה קרו, ניסה לקדם מהלך משותף עם מדינות אירופיות [להטיל סנקציות כלכליות](#) על ישראל, ושר החוץ האירי, מיכאל מרטין, הוביל דיון של שרי חוץ של מדינות האיחוד האירופאי במטרה להסכים מראש על המועד שבו יהיה נכון להשית סנקציות כלכליות על ישראל.

בזירה המשפטית חלו שתי התפתחויות משמעותיות עם קשר ישיר ללחימה.

הראשונה, מדצמבר 2023, כשדרום אפריקה פנתה לבית הדין הבינלאומי לצדק (International Court of Justice, ICJ) בהאג, [בטענה שישראל מפרה את אמנת הג'נוסייד](#) (רצח עם) במסגרת המלחמה ברצועת עזה. דרום אפריקה ביקשה מבית הדין להוציא צווים המורים לישראל להפסיק את ביצוע ההפרות הנטענות, וכן להפסיק את הלחימה. מייזום ההליך, יותר מעשר מדינות הביעו נכונות להצטרף או הצטרפו בפועל לתביעה, והוגשו פניות לבית המשפט לבחון את הנושא [לפחות 4 פעמים](#). במלאת שנה למלחמת חרבות ברזל, דרום אפריקה נכשלה במימוש היעד להפסיק את הלחימה באמצעות החלטה של בית הדין הבינלאומי לצדק, אך הפגיעה התדמיתית בישראל - שההכרה בהקמתה אושרה על ידי האו"ם לאחר מעשה רצח עם של הנאצים כלפי יהודי אירופה - ברורה.

ההתפתחות השנייה, חלה בבית הדין הבינלאומי הפלילי בהאג (International Criminal Court, ICC), במאי 2024, עת התובע הכללי, כרים ח'אן, ביקש מבית הדין לאשר [צווי מעצר נגד בכירים בישראל](#): רה"מ בנימין נתניהו ושר הביטחון יואב גלנט, וכן נגד בכירים בחמאס, על-רקע מלחמת חרבות ברזל. צווי המעצר נגד נתניהו וגלנט מתמקדים בטענה שישראל נקטה מדיניות מכוונת של הרעבת האוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה. עד לכתבת שורות אלה, בית הדין לא קיבל החלטה אם לאשר את הצווים או לאו. במידה שצווי המעצר יאושרו, [ישראל תהפוך לדמוקרטיה הראשונה שנגד בכיריה מוצאים צווי מעצר](#) בבית-הדין, וכל 124 המדינות החברות בבית הדין תהיינה מחויבות לעצור את הבכירים הישראלים כשיגיעו

7 | חברת KLA האמריקאית, שמייצרת מכונות לענף השבבים, מתכוונת להוציא רבע מהייצור בישראל לגרמניה

8 | קרן הפנסיה הגדולה בבריטניה, USS, מכרה נכסים ישראליים ב-80 מיליון פאונד ובכך הצטרפה לקרנות פנסיה בעולם, בהן KLP הנורבגית, שמכרו נכסים הקשורים לישראל.

9 | דוגמא למגבלות כאלה ניתן לראות בטורקיה אשר הודיעה על הגבלת ייצוא סחורות לישראל, ירדן שהחליטה לא לחתום עם ישראל על הסכם מים תמורת חשמל וצרפת שמנעה מישראל להשתתף באחת מתערוכות הנשק הגדולות באירופה שהתקיימה בשטחה (Eurosatory). אירלנד בחנה את נושא החרמת סחורות מהשטחים, אך בהיותה חלק מהא"א מהלך זה מצריך קונצנזוס במועצה האירופאית.

לשטחן. מקרה זה מהווה דוגמה למהלך שמתחיל בזירה תדמיתית "רכה" ויכול להיות מתורגם למגבלה ממשית על חופש התנועה של מנהיגים ישראלים.

למרות שהתהליכים המשפטיים נגד ישראל טרם הבשילו, ניתן כבר כעת לקבוע שהם הכתימו את תדמיתה של ישראל בזירה הבינלאומית. ראשית, ההתפתחויות בזירה המשפטית אינן מנותקות ממהלכים שפורטו לעיל בזירה האקדמית, המדינית והכלכלית. אלה מזינים את אלה, מלבים אותם ומתכתבים איתם כל העת. שנית, ללא קשר לתוצאות ההליכים, עצם קיומם מציב את ישראל בשורה אחת עם מדינות נחשלות והרחק ממועדון המדינות המערביות, שאליו ישראל שואפת להשתייך. במילים אחרות, לא ניתן לשלול שבמידה והפגיעה בעוצמה הרכה של ישראל תמשיך ותתעצם, התלכדות מהלכים אלה - בזירות השונות שצוינו לעיל ובראשן הזירה המשפטית, יסבו למדינה נזק ממשי בדמות קטיעת שרשראות אספקה ופגיעה בסחר ביטחוני, שיגבילו את יכולתה של ישראל להפעיל כוח קינטי בשדה הקרב.¹⁰

העתיד: זה בדינו

הנזק המתמשך בלגיטימציה הבינלאומית של מדינת ישראל כתוצאה ממלחמת חרבות ברזל אינו מפתיע לאור פגיעותה של ישראל למתקפות "רכות", בשילוב עם נתונים קשים המצוטטים שוב ושוב בזירה הבינלאומית ביחס לרצועת עזה. אלה כוללים: מעל 40,000 הרוגים, 17,000 ילדים מנותקים ממשפחותיהם, 86% מהמבנים שעמדו לפני המלחמה הרוסים, 40 מיליון טון של הריסות מבנים שייקח שנים לפנות, ואבחון מקרה ראשון של מחלת פוליו אחרי 25 שנה. ייתכן שנתונים אלה מוגזמים, אך בהיעדר הוכחות קונקרטיות אודות מספרים אחרים ממדינת ישראל, אלה הנתונים שמעצבים את השיח הבינלאומי על המלחמה והתנהלותה של ישראל בה.

ברמה המדינית, ישראל יכולה לעשות שלושה מהלכים שישפרו מאוד את העוצמה הרכה שלה.

מהלך ראשון, הינו שיפור תשתית העברת הסיוע ההומניטרי לרצועת עזה. הטרגדיה האנושית ההומניטרית, המתחוללת ברצועת עזה, אינה מועילה לישראל בשום צורה: היא ככל הנראה לא מפריעה לאויבנו להמשיך לפעול, לא משפיעה מספיק על הציבור העזתי כדי שיפעל לכונן הנהגה אלטרנטיבית, וסביר למדיי שהיא גם מקשה על הטרוריסטים של חמאס לספק מזון לחטופינו בשטחי הרצועה. מנגד, היעדר מענה הומניטרי מספק מכתים את ישראל במי שמרעיבה אוכלוסייה אזרחית, דוגלת בעונש קולקטיבי, ומכרה את הדין ההומניטרי הבינלאומי. אמנם יש מדיניות רשמית להכניסת סיוע הומניטרי לרצועה, אך בפועל מתעוררים קשיים רבים בשטח ליישום המדיניות, והסיוע אינו מגיע למקומות שאליהם הוא מיועד. לא יהיה נכון להאשים את ישראל בכל הכשלים, אבל בשורה התחתונה האינטרס הישראלי הוא למנוע מצב זה וניתן להניח, במידה רבה של ביטחון, שמדינת ישראל יכולה לעשות יותר.

מהלך שני, שיוביל לשיפור העוצמה הרכה של ישראל הינו חתירה לנקודת מפנה (gamechanger) בלחימה בעזה, אשר תימנע מישאל להיגרר למלחמת התשה שבה עלות הלחימה תהיה גבוהה מהתועלת. מהלך כזה הינו עסקת חטופים. מעבר לציווי המוסרי העליון לביצוע העסקה להצלת חייהם של החטופות והחטופים בהקדם האפשרי, עסקה תביא למדינת ישראל מספר תועלות, כולל: תרומה ללכידות הפנימית והעלאת המורל בחברה הישראלית כולה, וכן פינוי כוחות וקשב לטיפול בזירות אחרות, בראשן הזירה

10 ניצנים של מגמה זו ניתן לראות בפסיקת בית משפט בהולנד לעצור ייצוא של רכיב בטחוני לישראל (פברואר 2024) ובהחלטת בריטניה להשהות רישיונות ייצוא אמצעי לחימה לישראל (ספטמבר 2024)

הצפונית, שממנה מפונים עשרות אלפי ישראלים כבר קרוב לשנה. התרומה לעוצמה הרכה של ישראל דרך המהלך תהיה הפסקת הלחימה על השלכותיה השליליות, כולל עצירת המשבר ההומניטרי. שחרור חטופינו וכן תמונות וסיפורים שייחשפו עם שחרורם, שיתרמו גם הם למקם את ישראל בצד של המדינות המערביות אשר פועלות לפי סולם ערכים ליברלי אוניברסאלי.

מהלך שלישי שיתרום לשיקום העוצמה הרכה של ישראל לטווח ארוך הינו שינוי הסטטוס קוו וצעידה אמיצה לפתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני, תוך שמירה על האינטרסים הביטחוניים של ישראל. לאורך השנים נכתבו שלל יוזמות ומתווים שיכולים לשמש כבסיס למהלך, שלצד ויתורים כואבים, טמונים בחובו "גזרים" משמעותיים לישראל בדמות אינטגרציה אזורית, שדרוג הסכמים כלכליים עם מדינות העולם ובאופן טבעי: ביצור מקומה של ישראל בקואליציית המדינות המערביות, שבו מגיע לה להיות.

ד"ר מיכל חטואל רדושיצקי, יועצת בכירה ומנהלת תכנית מחקר במינד ישראל. מיכל מילאה תפקידי ניהול ומחקר שונים בעולמות האקדמיה, הפילנתרופיה והחברה האזרחית - כולל בקרן עזריאלי, המכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS), המכון לביטחון מכליל (The Institute for Inclusive Security) ויוזמת ז'נבה (HL Education for Peace).

היא חברה מייסדת בפורום דבורה: נשים במדיניות חוץ וביטחון לאומי, ומרצה באוניברסיטת תל אביב. מחקרה מתמקדים בגיאופוליטיקה וביטחון לאומי, ארגונים בינלאומיים ואתגרים רכים לישראל בזירה הבינלאומית. מיכל השלימה פוסט-דוקטורט באוניברסיטת חיפה, ויש לה שלושה תארים מאוניברסיטת תל אביב: תואר דוקטור במדע המדינה ויחסים בינלאומיים, תואר שני במדע המדינה ותואר ראשון בפסיכולוגיה ולימודי תקשורת.